

Typ bałtycki

Znak: YL.

Wzrost: różny (ca 168).

Skóra: płowa różnych odcieni, czasem śniada, rzadziej biała.

Oczy i włosy: pigmentacja różna, ale tylko wyjątkowo: ciemna.

Kształt włosów: proste, gładkie, falujące.

Głowa: 74(x)-82.

Oprawa oka: fałda powiekowa z reguły rozwinięta.

Oczodoły: x-81.

Twarz: x-82.

Profil twarzy: orto- lub mezognatyczny, czasem prognatyzm zębodołowy słaby.

Nos: 70-x.

Profil nosa: różny, najczęściej falisto-wklęsły lub wklęsły.

Inne cechy charakterystyczne: twarde, zwykle nieregularne rysy twarzy, na ogół dobre owłosienie, skóra raczej bez rumieńca, dobrze rozwinięty podbródek, kanciasta żuchwa.

Cechy dyskwalifikujące: wyraźna fałda mongolska, bardzo ciemna pigmentacja, płaska twarz, wyraźny prognatyzm zębodołowy.

Uwagi. Typ bałtycki wybraliśmy jako przykład jednostki taksonomicznej pospolitej w Polsce i wyraźnie odrębnej a dotychczas nie przez wszystkich uznawanej. Włączany dawniej do typu sublaponoidalnego, obecnie przeważnie do subnordycznego, składnik ten występuje w Polsce znacznie wcześniej od tego ostatniego nad którym jeszcze w okresie wczesnohistorycznym wybitnie przeważał liczebnie, jak na to wskazują choćby materiały lednickie. Tylko uznanie go za mieszańca kromanionoidalno-laponoidalnego wyjaśnia jego *habitus* i występowanie w czasie i przestrzeni w sposób prosty. Pewnych analogii dla tego typu można by się doszukiwać w składniku opisanym pod nazwą rasy bałtyckiej przez antropologów radzieckich (BUNAK, NIESTURCH, ROGINSKI, *Антропология*, r. 1941, s. 302).

Objaśnienia do tablicy 26. Średnią barwy skóry oraz jej zróżnicowanie dla materiału z Niemiec północnych i środkowych podano według 80-stopniowej skali MICHALSKIEGO, dla materiału polskiego według skali v. LUSCHANA.

Średnie barwy włosów oraz jej zróżnicowanie dla materiału z Norwegii i Polski podano według skali zamieszczonej w *Strukturze* (s. 23).

Średnią barwy włosów oraz jej zróżnicowanie dla materiału z Niemiec północnych i środkowych (l.p. 4) podano według 80-stopniowej skali MICHALSKIEGO.

Średnie barwy oczu oraz jej zróżnicowanie dla materiału z Norwegii i Polski podano według skali MARTINA.

Średnią barwy oczu oraz jej zróżnicowanie dla materiału z Niemiec północnych i środkowych (l.p. 4) podano według 80-stopniowej skali MICHALSKIEGO.

Średnią ukształtowania powieki górnej oraz jego zróżnicowanie podano według 100-stopniowej skali MICHALSKIEGO.

Średnią profilu nosa oraz jego zróżnicowanie dla materiału z Norwegii (l.p. 1) podano według skali zamieszczonej w *Strukturze* (s. 23).

Średnią profilu nosa oraz jego zróżnicowanie dla materiału z Niemiec północnych i środkowych (l.p. 4) podano według 80-stopniowej skali MICHALSKIEGO.

W rubryce Uwagi, dla materiału z Niemiec północnych i środkowych podano średnią typu budowy ciała według 90-stopniowej skali MICHALSKIEGO.

Tablica 26. Charakterystyka seryj typu bałtyckiego (YL)

Mat.	L. p.	Pochodzenie	Płeć	n	Wzrost	Barwa			Wskaźniki				Rodz. fałdy pow.
						skóry	włosów	oczu	szer. dług.	wys. dług.	wys. szer.	czol. ciem.	
ż y w y	1	Norwegia północna	♂	4	169,0 165-174	—	37,5 * 20-50	12,5 * 7-16	81,1 80-82	65,0	81,3	71,6	—
	2	Norwegia	♂	2	169,4 164-173	—	30,0 30	14,0 14	78,3 77-78	62,5 61-63	80,0 79-80	68,7 68-69	—
	3		♀	7	159,1 152-179	—	42,9 20-50	13,3 11-16	80,0 78-81	65,7 58-70	82,2 74-87	69,0 66-74	—
	4	Niemcy półn. i środk.	♂	39	169,5 158-183	23,9 * 8-56	47,2 * 12-74	26,8 * 3-62	80,4 76-82	66,4 57-74	82,6 70-92	69,1 61-74	26,0 5-65
	5	Polska północna	♂	175	166,7 149-180	10,2 3-17	38,4 * 10-40	11,7 4-16	80,5 74-82	—	—	—	—
	6	Polska środkowa	♂	122	165,9 153-181	8,1 2-15	35,8 10-60	11,8 2-16	80,4 75-82	—	—	—	—
	7	Polska południowa	♂	82	165,9 157-176	10,3 3-15	31,5 20-50	11,5 3-15	81,1 75-82	—	—	—	—
	8	Polska ogółem	♂	379	166,3 149-181	9,4 2-17	36,1 10-60	11,7 2-16	80,6 74-82	—	—	—	—
	9	Szwajcaria	♂	12	171,1 163-185	—	bl. 30,0% br. 31,7% r. 8,3%	j. 25,0% n. 66,7% p. 8,3%	80,1 76-82	—	—	—	—
k o s t n y	10	Ostrów Lednicki	♂	14	—	—	—	—	78,1 76-80	75,7 72-77	96,9 92-100	68,3 59-73	—
	11		♀	4	—	—	—	—	77,9 76-78	74,5 72-77	95,7 91-101	68,7 64-72	—
	12	Brześć Kujawski wczesnohist.	{ ♂ ♀	{ 1 1	—	—	—	—	77,7 76-78	74,2 74	95,5 94-97	67,6 62-72	—
	13	Brześć Kujawski Bileze Złote	{ ♂ ♀	{ 1 1	—	—	—	—	78,6 78-79	76,9 76-77	97,9 96-99	67,7 67-68	—

Tabela 26, cd.

L. p.	% faldy mong.	W s k a ż n i k i				% prog- natyz- mu	Wsk. nosa	Profil nosa	Uwagi	Zebrał lub ogłosił	Wyodrębnił
		oczod. mf	twarzy całk.	g. tw. KOLLM.	g. tw. VIRCH.						
1	0	—	81,0 76-83	—	—	—	75,9 74-77	33,3 20-60	—	A. Schreiner	I. Michalski
2	0	—	81,6 79-83	—	—	0	73,8 70-76	75,0 20-40	—	„	„
3	0	—	79,0 75-81	—	—	0	75,4 71-79	20,0 20	—	„	„
4	0	—	80,5 73-83	50,5 * 44-56	—	—	75,3 70-86	27,4 * 2-70	wsk. w. n. 42,7 budowa 41,2*	I. Michalski	„
5	—	—	81,0 72-83	44,2 34-50	—	0	74,9 70-90	—	—	Wojsk. zdj. antr.	„
6	—	—	79,8 72-82	43,8 33-51	—	0	75,6 70-88	—	—	„	„
7	—	—	80,5 72-83	44,1 42-50	—	0	76,2 70-92	—	—	„	„
8	—	—	80,5 72-83	43,9 33-51	—	0	75,4 70-92	—	—	„	„
9	0	—	80,4 72-83	—	—	0	73,0 70-81	—	—	Schlaginhausen	„
10	—	76,5 71-80	79,4 77-82	45,4 43-48	64,0 56-68	—	53,2 51-57	—	—	Wokroj	Z. Kapica
11	—	75,7 73-79	79,3 77-82	45,3 42-47	61,4 56-66	—	54,8 53-56	—	—	„	„
12	—	75,0 74-75	80,7 77-83	46,7 45-47	61,6 59-64	—	53,8 52-55	—	—	I. Michalski	„
13	—	77,5 76-78	82,3	46,2	61,9 58-64	—	54,5 53-55	—	—	Stojanowski	„

* Zob. objaśnienia na s. 634.